

בדוח זה מובאים ממצאי ביקורת על קשת רחבה של גופים, בהם חברות ממשלתיות, מוסדות להשכלה גבוהה, תאגידים שהוקמו מכוח חוק, ואגודה שיתופית לתחבורה ציבורית. כמו כן מצויים בדוח ממצאים על פעולות משרדי ממשלה הנוגעות לגופים האמורים. הביקורת עסקה במגוון של נושאים, בתחומים כלכליים, מינהליים ואתיים.

בחברת לפיתוח לוד ורמלה בע"מ (לור"ם) העלתה הביקורת חריגות מסדרי מינהל תקין בכל הקשור להתקשרויות לרכישת קרקעות ולבנייה: התקשרויות נעשו בלא שדווח עליהן לדירקטוריון, וממילא לא התקבל אישורו קודם ההתקשרות. נתונים שגויים הביאו לכך שלור"ם שילמה מחירים גבוהים משווי הקרקע. לור"ם התקשרה עם חברת בנייה לביצוע עבודות בנייה בכמה פרויקטים ללא מכרז, ולא נמצאו אסמכתאות לבדיקת הצעות של קבלנים נוספים.

נבדק תהליך מינויו של יו"ר **המועצה להסדר ההימורים בספורט** והועלה, כי הנושא הנוגע לחשש לניגוד עניינים במינויו לא נבחן טרם המינוי. עוד הועלו ליקויים מהותיים בתהליך קבלת ההחלטות בקשר לסוגי המתקנים שייכללו בפרויקט העשור שיזמה המועצה, מספרם ומקומם והתקציב לכל מתקן. כמו כן הועלה, כי לא נבדק על ידי הדירקטוריון חשש לניגוד עניינים, ולו למראית עין, בקשר למינויים של שני מנהלים בכירים **במפעל הפיס** לדירקטורים בחברה המשתייכת לקבוצת חברות שהמפעל עמד בקשרי עבודה עמה, עוד בזמן כהונתם במפעל הפיס.

מקורות חברת מים בע"מ ואגד אגודה שיתופית לתחבורה בע"מ מקבלות מהממשלה תמיכה על פי הסכמים שחתמו עמה. הן היו אמורות, בין היתר, לנקוט צעדי התייעלות ולמנוע סבסוד צולב בין הפעילויות המתחייבות על פי ההסכמים עם הממשלה לבין פעילויות אחרות שלהן או של חברות בת שלהן. הביקורת העלתה, כי החברות לא עמדו בתנאים אלה ולא נקטו את הצעדים המתחייבים כדי למנוע אפשרות של שימוש לא ראוי בכספי התמיכה הממשלתית.

בסוף שנת 2001 החליטה ועדת שרים לענייני הפרטה למכור את מניות **החברה לאוטומציה במינהל השלטון המקומי בע"מ** שבידי המדינה, אך עד דצמבר 2003 לא בוצעה ההחלטה. גם מכירת מניות **חברת הפחם בע"מ** שבידי המדינה התנהלה בקצב איטי.

נמצאו גם ליקויים בקשרי הגומלין של שש **אוניברסיטאות** עם אגודות הסטודנטים שלהן. שתי אוניברסיטאות גבו את דמי החבר באגודה גם ממי שלא הצהירו על רצונם להצטרף אליה; שלוש אוניברסיטאות נתנו לאגודות סיוע כספי ישיר בלא שקבעו כללים בדבר הפעילויות שעבורן יינתן סיוע.

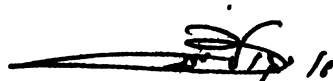
במסגרת משרד הבריאות פועלת **מועצה לניסויים בבעלי חיים** - גוף סטטוטורי שתפקידו לפקח על ניסויים בבעלי חיים. משרד מבקר המדינה המליץ, שהמועצה וכן מספר אוניברסיטאות שנבדקו ישפרו היבטים מינהליים אחדים של הפיקוח על הניסויים.

במשרד החינוך, התרבות והספורט אמור להיות מאגר מעודכן של נתונים על צורכי כוח האדם של מערכת ההוראה. הביקורת העלתה, כי למשרד אין מאגר כזה, ולכן לא ידוע כמה מורים חדשים יש צורך להכשיר בכל אחד ממקצועות הלימוד ומה מספר התלמידים שיש לקלוט במוסדות להכשרת מורים ובאוניברסיטאות. המשרד לא בדק באורח מעמיק את הסיבות לשיעור הקטן (כ-50%) של בוגרי המוסדות העוסקים בהוראה ואת המאפיינים שלהם ושל הבוגרים שנשרו ממקצוע ההוראה.

הדוח כולל גם פרק הדן בסוגיית מיסוי הכנסות מיישום מסחרי של מחקרים **במכון ויצמן**. בדוח זה עמד מבקר המדינה על הצורך שנציבות מס הכנסה תבחן את כללי המיסוי החלים על הכנסות הנובעות מיישום מסחרי של מחקרים שנעשים במוסדות האקדמיים ולהבהיר אותם. במידת הצורך יש לשקול הליך של תיקוני חקיקה, כך שבכללים אלה יינתן ביטוי נאות לאינטרס הציבורי והלאומי של פיתוח וחיזוק המוסדות האקדמיים ופעילותם המחקרית.

עוד נכללים בדוח ממצאים בעניין פינוי שכונת שיחי' מוניס והעברת השטחים שפוו **לאוניברסיטת תל אביב**. האוניברסיטה התקשתה לשאת בנטל המימון ולקחה לצורך כך הלוואה מקרנות שלה. המקרקעין שפוו טרם נרשמו על שם האוניברסיטה.

מבקר המדינה שב והמליץ לשקול יוזמת חקיקה להחלת הנורמות הקבועות בחוק חובת המכרזים, התשנ"ב-1992, על המוסדות להשכלה גבוהה, בהתאמות הדרושות.

אליעזר גולדברג
מבקר המדינה

ירושלים, תמוז תשס"ד
יוני 2004